
ЗМІСТ

Перелік основних скорочень.....	8
---------------------------------	---

РОЗДІЛ 1

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ТА ЇЇ МІСЦЕ

В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	9
1.1. Історичні передумови прийняття Конвенції.....	9
1.2. Прийняття та основні етапи розвитку Конвенції як міжнародного договору у сфері захисту прав людини	12
1.3. Каталог прав людини, що захищаються Конвенцією	16
1.4. Значення практики Європейського суду з прав людини	18
1.5. Імплементация Конвенції в національний правопорядок України	20

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВА ПРИРОДА КОНВЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА ПРАВО ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ .....

2.1. Особливості конституційного характеру Європейської конвенції з прав людини	23
2.2. Конвенція як особливий міжнародний договір у сфері захисту прав людини.....	33
2.3. Значення практики Європейського суду з прав людини та її вплив на право держав – учасниць Конвенції	43

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ .....

3.1. Загальна характеристика контрольного механізму Конвенції	52
3.2. Юрисдикція Європейського суду з прав людини.....	56
3.3. Склад, процедура та організаційна структура Європейського суду з прав людини	59
3.4. Умови прийнятності заяви	63
3.5. Тлумачення Конвенції Європейським судом з прав людини	68

РОЗДІЛ 4

ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	75
4.1. Національна процедура виконання рішень Європейського суду з прав людини щодо України.....	75
4.2. Нагляд Комітету міністрів Ради Європи за виконанням рішень Європейського суду з прав людини.....	84
4.3. Застосування судами Конвенції та практики Європейського суду з прав людини як джерела права.....	88
4.4. Застосування Конвенції та практики Європейського суду з прав людини органами законодавчої гілки влади.....	91
4.5. Застосування Конвенції та практики Європейського суду з прав людини органами виконавчої влади та іншими адміністративними органами.....	93

РОЗДІЛ 5

ПРАВО НА ЖИТТЯ	95
5.1. Загальна характеристика права на життя.....	95
5.2. Зобов'язання держав згідно зі ст. 2 Конвенції.....	96
5.3. Питання про смертну кару.....	103
5.4. Обмеження права на життя згідно з п. 2 ст. 2 Конвенції.....	104
5.5. Особливі випадки застосування ст. 2 Конвенції: екстрадиція, аборт, евтаназія.....	108

РОЗДІЛ 6

ЗАБОРОНА КАТУВАНЬ ТА ІНШИХ ВИДІВ НЕЛЮДСЬКОГО ПОВОДЖЕННЯ ЧИ ПОКАРАННЯ	116
6.1. Заборона катувань у сучасному міжнародному праві.....	116
6.2. Основний зміст правовідносин, що захищаються ст. 3 Конвенції (тлумачення Європейським судом з прав людини понять «катування», «нелюдське поведження», «таке, що принижує гідність, поведження чи покарання»).....	118
6.3. Особливі випадки застосування ст. 3 Конвенції (дискримінація, екстрадиція, заборона тілесних покарань неповнолітніх).....	126
6.4. Негативні та позитивні зобов'язання держави відповідно до ст. 3 Конвенції.....	131

РОЗДІЛ 7

ЗАБОРОНА РАБСТВА

ТА ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ	136
7.1. Зміст, структура та тлумачення положень ст. 4 Конвенції.....	136
7.2. Заборона рабства. Торгівля людьми як сучасна форма рабства.....	139
7.3. Заборона утримування особи у підневільному стані.....	142
7.4. Заборона примусової чи обов'язкової праці та її межі.....	143
7.5. Зобов'язання держави за ст. 4 Конвенції.....	146

РОЗДІЛ 8

ПРАВО НА СВОБОДУ

ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАННІСТЬ	150
8.1. Зміст і сфера дії права на свободу та особисту недоторканність.....	150
8.2. Вимоги до позбавлення свободи та особистої недоторканності у практиці Європейського суду з прав людини.....	154
8.3. Випадки правомірного позбавлення свободи.....	156
8.4. Гарантії права людини на свободу та особисту недоторканність.....	167

РОЗДІЛ 9

ПРАВО НА ПОВАГУ ДО ПРИВАТНОГО

І СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ	174
9.1. Природа та зміст права на приватність.....	174
9.2. Позитивні та негативні зобов'язання держави.....	190

РОЗДІЛ 10

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД..... | | | |--|-----| | 10.1. Поняття «суд» та «право на суд»..... | 191 | | 10.2. Сфера дії права на суд: поняття «права та обов'язки цивільного характеру» і «кримінальне обвинувачення»..... | 199 | | 10.3. Право на доступ до суду..... | 204 | | 10.4. Справедливий судовий розгляд: сутність та гарантії..... | 208 | | 10.5. Виконання судового рішення як невід'ємна частина судового процесу..... | 219 | | 10.6. Особливості гарантій права на справедливий суд у кримінальному провадженні..... | 221 | 5

РОЗДІЛ 11

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ І РЕЛІГІЇ	228
11.1. Свобода думки, совісті, релігії і переконань: загальна характеристика.....	228
11.2. Зміст та сфера дії свободи думки, совісті і релігії	235
11.3. Умови правомірності втручання у свободу віросповідання	245

РОЗДІЛ 12

СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ	252
12.1. Загальна характеристика права на свободу вираження поглядів	252
12.2. Умови правомірності обмеження свободи вираження поглядів	256

РОЗДІЛ 13

СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАННЯ	267
13.1. Зміст права на свободу мирних зібрань. Позитивні обов'язки держави.....	267
13.2. Зміст та сфера дії права на свободу об'єднання. Негативний аспект права на свободу об'єднання	269
13.3. Правомірність обмеження права на свободу мирних зібрань	275
13.4. Зв'язок свободи мирних зібрань (ст. 11 Конвенції) зі свободою вираження поглядів (ст. 10 Конвенції), свободою думки, совісті і релігії (ст. 9 Конвенції).....	280

РОЗДІЛ 14

ЗАХИСТ МАЙНА (ВЛАСНОСТІ)	283
14.1. Поняття «майно» відповідно до ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.....	283
14.2. Позбавлення майна	288
14.3. Контроль держави за використанням майна відповідно до спільних інтересів.....	293
14.4. Особливості захисту майна у справах, пов'язаних з оподаткуванням	298
14.5. Компенсація у зв'язку з позбавленням майна і втручанням у право мирного володіння майном	301

РОЗДІЛ 15

ЗАБОРОНА ДИСКРИМІНАЦІЇ	306
15.1. Принцип недискримінації в сучасному міжнародному праві.....	306
15.2. Еволюція антидискримінаційних стандартів Конвенції	308
15.3. Особливості встановлення Європейським судом з прав людини порушень принципу недискримінації.....	313

РОЗДІЛ 16

ПРАВО НА ВІЛЬНІ ВИБОРИ	318
16.1. Особливості та сфера застосування права на вільні вибори.....	318
16.2. Право на вільні вибори та суміжні права людини	332

РОЗДІЛ 17

ІНШІ ПРАВА, ЯКІ ЗАХИЩАЮТЬСЯ КОНВЕНЦІЄЮ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ

І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД	335
17.1. Принцип «nullum crimen, nulla poena sine lege»: ніякого покарання без закону (ст. 7 Конвенції).....	335
17.2. Право на ефективний засіб юридичного захисту (ст. 13 Конвенції).....	342
17.3. Право на освіту (ст. 2 Першого протоколу): зміст та сфера дії.....	350
17.4. Право на шлюб (ст. 12 Конвенції).....	355
17.5. Свобода пересування (ст. 2 Протоколу №4).....	358

ДОДАТОК

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ

І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД	361
--------------------------------------	-----